

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 14. decembar 2011. god.
Ref. br.: RK177/11

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI 121/10

Podnosioci zahteva

Sitaram Chaulagai
Krishna Bandur Chamlagai
Chandra Kala Chauhan i
Hom Bahadur Battarai

Ocena ustavnosti odluka Višeg suda za prekršaje u Prištini, GJL. br.
1258/2010, 1259/2010, 1260/2010 i 1261/2010
od 22. novembra 2010. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija, i
Iliriana Islami, sudija.

Podnosioci zahteva

1. Podnosioci zahteva su: (1) Sitaram Chaulagai, (2) Krishna Bandur Chamlagai, (3) Chandra Kala Chauhan, i (4) Hom Bahadur, koje zastupa g. Linn Slattengren, advokat iz Prištine.

Osporene sudske odluke

2. Podnosioci zahteva osporavaju odluke Višeg suda za prekršaje u Prištini, GJL. br. 1258/2010, 1259/2010, 1260/2010 i 1261/2010 od 22. novembra 2010. god.

Predmetna stvar

3. Podnosioci zahteva tvrde da navedene sudske odluke ukazuju da su bili predmet diskriminacije, u suprotnosti sa članom 24. [Jednakost pred zakonom] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i da im nikada nije bila data mogućnost da dokažu činjenično stanje pred nadležnim organima, što predstavlja kršenje člana 32. [Pravo na pravno sredstvo] Ustava.
4. Oni se takođe žale da: *„Okružni sud za prekršaje i Opštinski sud za prekršaje nisu uzeli u obzir činjenicu da je na upravnom nivou uložena žalba na odluku koju je donela Komisija MUP-a za razmatranje stalnih i privremenih dozvola za boravak na osnovu koje je i izdat nalog za deportaciju od strane Odeljenja za migraciju i strance [OMS], a takođe nisu uzeli u obzir ni činjenice, dokaze i argumente kojima se dokazuje potpuno suprotno od onoga što je navedeno u odluci Komisije MUP-a za razmatranje stalnih i privremenih dozvola za boravak, odnosno Suda“.*
5. Štaviše, podnosioci zahteva od Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) traže uvođenje privremenih mera, kojima bi se odložio nalog za deportaciju iz razloga što bi im deportacija prouzrokovala materijalnu štetu u iznosu od 30.000 evra i da bi emocionalno potresao jednu od podnosilaca zahteva, gđu Chandra Kala Chauhan, uzimajući u obzir činjenicu da je ona u drugom stajnu. Ona tvrdi da bi njeno zdravlje i zdravlje njenog ploda bilo ozbiljno ugroženo.

Pravni osnov

6. Član 113. stav 7. Ustava, čl. 22. i 27. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (br. 03/L-121) (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 54, 55. i 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

7. Podnosioci zahteva su 3. decembra 2010. god. podneli zahtev ovom sudu.
8. Predsednik je nalogom br. GJR. 121/10 dana 7. decembra 2010. god. imenovao sudiju Ilirianu Islami za sudiju izvestioca. Predsednik je istoga dana, nalogom br. KSH. 121/10 imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Almiro Rodrigues.
9. Sud je 13. decembra 2010. god. usvojio zahtev podnosioca zahteva za uvođenje privremenih mera dok sud ne odluči o zahtevu.
10. Sud je 11. januara 2011. god. primio odgovor Višeg suda za prekršaje kojem je zahtev bio dostavljen za komentare. Viši sud za prekršaje je naglasio da je zahtev sadržavao niz nedostataka u proceduralnom i suštinskom smislu.
11. Sud je 12. januara 2011. god. tražio razjašnjenja od Komisije MUP-a za razmatranje stalnih i privremenih dozvola za boravak u vezi sa njihovom konačnom odlukom.
12. Sud je 24. januara 2011. god. primio odgovor Komisije MUP-a za razmatranje stalnih i privremenih dozvola za boravak, objašnjavajući da su se podnosioci zahteva 11.

novembra 2010. god. žalili na odluku Komisije i da je 30. novembra 2010. god. Komisija za žalbe donela odluku po žalbi podnosioca zahteva u saglasnosti sa članom 46. stavom 1. tačkom 1.3) Zakona br. 03/L-126 prilikom čega je žalba odbačena. Podnosioci zahteva su odlukom od 30. novembra 2010. god. obavješteni da u roku od 30 dana imaju pravo da pokrenu upravnu žalbu pred Vrhovnim sudom.

13. Sud je 24. maja 2011. god. tražio dodatna razjašnjenja od podnosioca zahteva o sledećim pitanjima:

- (1) *da li su se, saglasno čl. 241-246 Zakona o prekršajima, žalili na odluku Višeg suda za prekršaje u Prištini, GJL. br. 1258/2010, 1259/2010, 1260/2010 i 1261/2010 od 22. novembra 2010. god.;*
- (2) *da li su, saglasno čl. 228-233 istog zakona, zahtevali ponavljanje postupka;*
- (3) *ukoliko je odgovor potvrđan u odnosu na gorenavedena pitanja, da li su dostavili detalje u vezi sa tim;*
- (4) *ukoliko je odgovor na pitanja bio negativan, da li mogu objasniti razloge za to;*
- (5) *da li su uložili žalbu Vrhovnom sudu na odluku Komisije za razmatranje žalbi stranaca, br. 1361 od 1. decembra 2010. god. i, ukoliko nisu, navesti razloge zašto ne.“*

14. Podnosioci zahteva su odgovorili 1. juna 2011. god. navodeći da:

[...]

- (1) *Mi smo uložili žalbe Višem sudu za prekršaje na odluke Opštinskog suda za prekršaje, koji je odbio naše žalbe i potvrdio odluke prvostepenog suda. Time su prema zakonu naša prava na žalbu iscrpljena. Nakon pažljive pravne analize mi smo zaključili da bi zahtev za zaštitu zakonitosti, koji smo mi podneli, bio neprihvatljiv. Stoga nismo podneli zahtev za zaštitu zakonitosti.*
- (2) *Nadležnom sudu nije podnet nikakav zahtev za ponavljanje postupka. Na osnovu činjeničnog stanja i okolnosti ili suštine, mi smo smatrali da je korišćenje ovog vanrednog pravnog leka neprihvatljivo.*
- (3) *Mi s poštovanjem iznosimo da nam nikada nije uručena odluka drugostepenog upravnog organa koji služi kao žalbeno veće. Mi smo uložili žalbu na odluku Komisije za razmatranje stalnih i privremenih dozvola za boravak, koja je delovala kao prvostepeni upravni organ, pri Komisiji za žalbe za privremeni i stalni boravak stranih lica, koja je upravo delovala kao žalbeno veće, međutim nikakva odluka ovog veća nije uručena nama ni žaliocima.*

[...]

15. Sud je 10. juna 2010. god. tražio dodatna razjašnjenja od Komisije za razmatranje, Komisije za žalbe, OSM, Opštinskog suda za prekršaje i Višeg suda za prekršaje o sledećim pitanjima:

OSM

- (1) *Da li je nalog za deportaciju uručen podnosiocima zahteva na jeziku koji razumeju? Ako nije, zašto nije?*
- (2) *Da li su podnosioci zahteva bili obavješteni o raspoloživim pravnim sredstvima protiv naloga za deportaciju?*

16. OSM je 14. juna 2011. god. Sudu dostavio nalog za deportaciju koji je objavljen za podnosiocima zahteva i dostavljen podnosiocima zahteva u verzijama na engleskom i albanskom jeziku uz pravnu pouku da su podnosioci zahteva imali pravo na žalbu na nalog za deportaciju u roku od osam dana, ali žalba ne bi obustavila izvršenje naloga za deportaciju. Štaviše, OSM je naveo da su podnosioci zahteva bili usmeno obavješteni, međutim, u prisustvu advokata, g. Bardhë Ademaja, odbili su da prime nalog za deportaciju.

Opštinski sud za prekršaje i Viši sud za prekršaje

(1) Da li je sudska presuda uručena podnosiocima zahteva na jeziku koji razumeju?

17. Viši sud za prekršaje je odgovorio 22. juna 2011. god. navodeći da je sudska presuda podnosiocima zahteva uručena na engleskom jeziku, shodno članu 17. Zakona (br. 02/L-37) o upotrebi jezika.

Komisija za razmatranje:

(1) Da li su podnosioci zahteva bili pozvani da učestvuju na većanju Komisije za razmatranje i da li su dokazi koje su dostavili službenici OSM-a prodiskutovani?

(2) Da li je odluka Komisije za razmatranje podnosiocima zahteva uručena na jeziku koji razumeju? Ukoliko nije, zašto nije?

18. Komisija za razmatranje je odgovorila 24. avgusta 2011. god., navodeći da:

[...]

(1) Komisija za razmatranje nije pozvala podnosiocima zahteva na većanje Komisije za razmatranje zato što je ista smatrala da za to nema potrebe. Poništenje boravišne dozvole je izvršeno na osnovu policijskog izveštaja koji je iznet Komisiji za razmatranje i potvrđeno je da su podnosioci zahteva prekršili zakonske odredbe Zakona o strancima.

(2) Odluka koju je donela Komisija za razmatranje je podnosiocima zahteva poslata na albanskom jeziku zato što su podnosioci zahteva na albanskom jeziku podneli zahtev za privremeni boravak.

[...]

Komisija za žalbe

(1) Da dostave zapisnik sa većanja po žalbi, održanog prilikom većanja Komisije, u saglasnosti sa članom 18. [Zapisnik] stavom 1. Administrativnog uputstva br. 01/2010 – MUP, Ministarstva unutrašnjih poslova.

(2) Da li je odluka Komisije za žalbe podnosiocima zahteva uručena na engleskom jeziku? Ukoliko nije, zašto nije?

(3) Na koji način su podnosioci zahteva mogli biti upoznati sa mogućnošću pokretanja sudskog postupka pred Vrhovnim sudom, ukoliko odluka Komisije za žalbe podnosiocima zahteva nije uručena na engleskom jeziku?

(4) Da dostave kopiju dostavnice kojom se pokazuje da je odluka uručena podnosiocima zahteva.

19. Komisija za žalbe je odgovorila 24. avgusta navodeći da:

“[...]

(6) Odluka koju je donela Komisija za žalbe je prosleđena podnosiocima zahteva na albanskom jeziku pošto Komisija za žalbe nije obavezana da to učini i zato što je advokat podnosioca zahteva žalbu podneo na albanskom jeziku, kao i da je maternji jezik direktora advokatske firme Interex Associates, g. Bejtusha Isufija, albanski jezik.

(7) Prema podacima koje su izneli službenici OSM-a, odluka je dostavljena advokatu podnosioca zahteva koji je odbio da primi istu.

[...]”

20. Veće za razmatranje je 23. novembra 2011. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i sudu iznelo preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

21. Prvi podnosilac zahteva, Sitaram Chaulagai, državljanin Nepala, je došao na Kosovo u oktobru 2009. i osnovao preduzeće, restoran „Good Morning Global Group“ u Prištini. Očigledno je da je dobio neophodne dozvole i nakon toga su mu se početkom 2010. pridružila ostala tri podnosioca zahteva, kojima je Ministarstvo unutrašnjih poslova (u daljem tekstu: MUP) izdalo lične isprave za strance i privremenu dozvolu boravka koje su važile do 23. oktobra 2010. god. Oni su takođe dobili i privremenu dozvolu za rad u restoranu od Ministarstva za rad i socijalnu zaštitu, koja je trebalo da istekne 21. oktobra 2010. god.
22. Restoran „Goodmorning Global“ je takođe osnovao i ispostavu, registrovanu pod imenom „Mount Everest Restaurant“. Međutim ova ispostava je iz finansijskih razloga zatvorena i osnovana je druga ispostava, takozvani „Bollywood Restaurant“ u kome su podnosioci zahteva počeli da rade.
23. Inspektori Odseka za strance i migraciju MUP-a su obavili inspekciju na poslovnoj adresi restorana „Good Morning Global“ i „Bollywood Restorana“. Službenici OSM-a su se takođe obratili i poreskoj inspekciji Ministarstva trgovine i industrije tražeći podatke o statusu „Bollywood Restorana“. Prema izveštaju koji je podnela poreska inspekcija „Bollywood Restoran“, prema njihovim podacima nikada nije imao promet.
24. Od troje podnosioca zahteva je traženo da 5. oktobra 2010. god. dođu u OSM gde su im tom prilikom oduzete privremene dozvole, kao i njihove putne isprave. Isto se 6. oktobra 2010. god. desilo i četvrtom podnosiocu zahteva.
25. OSM je 9. oktobra 2010. god. podnela tužbu Opštinskom sudu za prekršaje u Prištini za pokretanje prekršajnog postupka protiv podnosioca zahteva.
26. Komisija MUP-a za razmatranje stalnih i privremenih dozvola za boravak je donela odluku o ukidanju privremene dozvole za boravak svakom podnosiocu zahteva, iz razloga što, na osnovu izveštaja inspekcije OSM-a od 4, 5. i 6. oktobra 2010. god., preduzeće na osnovu kojeg su izdate privremene boravišne dozvole, ne postoji. Štaviše, Komisija za razmatranje je naložila OSM-u da izda naloge za proterivanje prema članu 58. [Izvršenje deportacije] Zakona o strancima.

27. Odluka Komisije za razmatranje je 1. novembra 2010. god. uručena podnosiocima zahteva, koji su 11. novembra 2010. god. uložili žalbu Komisiji za žalbe Komisije za razmatranje.
28. Takođe 1. novembra 2010. god. OSM je podnosiocima zahteva izdao nalog za proterivanje, koje podnosioci zahteva očigledno nisu prihvatili da prime iz razloga da su isti samo na albanskom jeziku (Napomena: kopije naloga za proterivanje na engleskom jeziku je OSM dostavilo Sudu i na nalozima stoji sledeća beleška: „Lice je usmeno obavешteno i odbilo je da primi nalog za proterivanje u prisustvu advokata“).
29. Službenici OSM-a su naložili podnosiocima zahteva da 9. novembra 2010. god. budu prisutni u Opštinskom sudu za prekršaje u Prištini.
30. OSM je 8. novembra 2010. god. obavestilo podnosiocima zahteva da je Ministarstvo rada i socijalne zaštite donelo odluku da im poništi radne dozvole. Očigledno je da takva odluka nije uručena podnosiocima zahteva, što bi im omogućilo da ospore tu odluku.
31. Podnosioci zahteva su se 9. novembra 2010. god. pojavili pred Opštinskim sudom za prekršaje u Prištini i zahtevali od suda da odbije pokretanje postupka kao neprihvatljivo iz razloga da je isti neblagovremen, pošto je njihova žalba na odluku Komisije za razmatranje i dalje bila u toku pred Komisijom za žalbe. Međutim, Opštinski sud za prekršaje je podnosiocima zahteva oglasio krivim za boravak na Kosovu dok im je dozvola boravka istekla 26. oktobra 2010. god., kaznio svakog od njih novčanom kaznom u iznosu od 100 evra i naložio njihovo momentalno proterivanje sa teritorije Kosova uz zabranu ponovnog ulaska u roku od 2 godine, shodno članu 58. Zakona o strancima. Prema članu 55. stavu 3. istog zakona žalba na nalog ne obustavlja izvršenje naloga. Podnosioci zahteva su se žalili na ove odluke Višem sudu za prekršaje.
32. Viši sud za prekršaje je 22. novembra 2010. god. odbio žalbe podnosioca zahteva kao neosnovane. Viši sud je presudio da je razmotrio navode iznete u žalbama, osporenim odlukama i izjavama podnosioca zahteva koje su date na glavnom pretresu na prvostepenom sudu 9. novembra 2010. god., prilikom čega su oni delimično priznali da su počinili prekršaj, ali su tvrdili da nisu prihvatili da potpišu odluku o proterivanju, koju je doneo OSM, zato što nisu razumeli zašto je ista doneta i da po istoj nisu postupili. Viši sud je naveo da je i činjenično stanje takođe, na osnovu drugih činjenica iz spisa predmeta, bez sumnje potvrđeno presudom osporene odluke Opštinskog suda i da se stoga uložene žalbe odbijaju kao neosnovane, dok se osporene odluke potvrđuju kao pravične i na osnovu zakona.
33. Viši sud je zaključio da prvostepeni sud nije prekršio odredbe prekršajnog postupka, odnosno, niti je pogrešno tumačio materijalno pravo. Dodatno je potvrdio da su kazne i zaštitne mere koje su izrečene podnosiocima zahteva određene prema nivou odgovornosti i da stoga ne postoji pravna osnova za poništenje osporene odluke ili za odbijanje zahteva za pokretanje prekršajnog postupka, kao što je predloženo od strane podnosioca zahteva i, odnosno, odluka za prinudnu i momentalnu deportaciju sa teritorije Republike Kosovo. Viši sud je takođe obavestio podnosiocima zahteva da na njega odluke nije moguća žalba.
34. Nakon što su 30. novembra 2010. god. saslušani podnosioci zahteva, Komisija za žalbe, koja se je bavila žalbom podnosioca zahteva na odluku Komisije za razmatranje, od 26. oktobra 2010. god., je odbila njihove žalbe, navodeći da je Komisija za razmatranje donela pravilne odluke na osnovu propisanih zakonskih procedura jer podnosioci zahteva nisu uspeali da postupe u saglasnosti sa zakonskim odredbama Zakona o strancima i administrativnim uredbama za primenu tog zakona. Stoga, Komisija za žalbe je jednoglasno odlučila, saglasno članu 46. stavu 1. tački 3) Zakona o strancima koji

propisuje da strancu koji ima dozvolu boravka [...] na Kosovu, [...], nadležni organ može ukinuti boravak, ukoliko boravi na Kosovu suprotno svrsi za koju je izdato privremeno boravište. Stoga, isti je potvrdio odluku Komisije za razmatranje o odbijanju dozvole boravka na Kosovu. U odluci je takođe navedeno da podnosioci zahteva mogu pokrenuti sudski postupak pred Vrhovnim sudom u roku od 30 dana od dana primanja ove odluke.

Navodi podnosilaca zahteva

35. Podnosioci zahteva tvrde da je Komisija za razmatranje privremenih i stalnih dozvola boravka obavila inspekciju na pogrešnoj adresi zatvorene ispostave i tvrde da njihovo preduzeće i dalje postoji, čak i do današnjih dana, što se može veoma lako ustanoviti posetom njihovog objekta.
36. Oni dodatno tvrde da su morali da angažuju advokata nakon što im je predstavljen nalog za proterivanje kako bi shvatili šta se od njih očekuje da potpišu. Nakon toga oni su u pratnji advokata otišli u OSM gde je advokat tražio da mu se uruči nalog o proterivanju ali su službenici OSM-a odbili da to učine navodeći da pošto su podnosioci zahteva prvobitno odbili da potpišu dokument, sada OSM ne može zastupniku podnosilaca zahteva dati dokumenta. Prema zastupniku podnosilaca zahteva, podnosiocima zahteva nikada nije uručen nalog za deportaciju i oni, stoga, nisu imali mogućnost žalbe. Umesto toga, službenici OSM-a su ih savetovali da se obrate Opštinskom sudu za prekršaje.
37. Podnosioci zahteva tvrde da je očigledno da nijedan od uslova navedenih u članu 79. [Zadržavanje dokumentacije] stavu 1. Zakona o strancima nije ispunjen i da, sledstveno, oduzimanje njihovih identifikacionih isprava nema nikakvu pravnu osnovu.
38. Podnosioci zahteva takođe tvrde da je nalog za proterivanje upravni akt, koji donose prvostepeni upravni organi na osnovu člana 128. Zakona o upravnom postupku; dakle Komisija za žalbe u okviru MUP-a nije uzela u obzir činjenicu da je korišćenjem pravnog sredstva izvršenje upravnog akta trebalo biti obustavljeno. Štaviše, podnosioci zahteva tvrde da prema članu 128. stavu 2. tč. a), b), c) i d) navedenog zakona upravni organi nisu dostavili nijedan dokaz na osnovu koga bi se mogao sprečiti žalbeni postupak protiv nadležnih upravnih organa. Prema njihovom mišljenju, član 128. stav 3. obavezuje upravni organ da obavesti stranku o razlozima neobustavljanja upravnog akta, što navedeni organ nije učinio.
39. Dodatno, podnosioci zahteva se žale da Opštinski sud za prekršaje nije uzeo u obzir činjenicu da je bila u toku upravna žalba protiv odluke Komisije za razmatranje na osnovu koje je OSM doneo nalog za proterivanje.
40. Štaviše, Viši sud za prekršaje i Opštinski sud za prekršaje su zanemarili činjenicu da je uložena upravna žalba na upravnom nivou protiv odluke koju je donela Komisija MUP-a za razmatranje stalnih i privremenih dozvola za boravak, a na osnovu kojih je Odsek za strance i migraciju doneo nalog za proterivanje, niti su uzeli u obzir činjenice, dokaze i argumente koji bi dokazali suprotno onome što je izrečeno u odlukama Komisije za razmatranje, odnosno sudova.
41. Podnosioci zahteva takođe tvrde da njihovi podnesci nisu uzeti u obzir zato što su u potpunosti suprotni u odnosu na ono što je navedeno u odlukama Komisije za razmatranje i Višeg suda za prekršaje.
42. Gđa Chandra Kala Chauhan, koja je bila u drugom stanju u vreme podnošenja zahteva tvrdi da ju je doktor savetovao da odmara ali nije preporučio režim ležanja, što dovodi do zaključka da se podnosilac zahteva može kretati.

Ocena prihvatljivosti zahteva

43. Sud primećuje da se podnosioci zahteva žale na dva pitanja:
1. Upravne postupke pred Komisijom za razmatranje i Komisijom za žalbe;
 2. Postupke pri Opštinskom sudu za prekršaje i Višem sudu za prekršaje;
44. Vežano sa tim, kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li su podnosioci zahteva ispunili uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovníkom o radu.
45. U suštini, ti uslovi su: podnošenje zahteva na zakonit način Sudu (član 113. stav 1. Ustava); nakon iscrpljenja svih zakonom propisanih pravnih sredstava (član 113. stav 7. Ustava); podnošenje zahteva u propisanom vremenskom roku (čl. 49. i 56. Zakona); razjašnjanje koja prava i slobode su prekršena; navodeći koji je konkretan akt javnog organa koji podnositelj želi da ospori (član 48. Zakona); obrazloženje zahteva; i prilaganje neophodnih pomoćnih informacija i dokumenata (član 22. Zakona), uključujući i druge elemente informacija.

1. Vežano sa upravnim postupcima

46. Kako bi bio u mogućnosti da razmotri žalbe podnosioca zahteva u odnosu na upravne postupke pred Komisijom za razmatranje i Komisijom za žalbe i njihove navode da im je navodno onemogućeno pravo na pravno sredstvo, zagarantovano članom 32. Ustava, Sud prvo treba da ispita da li su podnosioci zahteva iscrpeli sva njima dostupna pravna sredstva prema važećem zakonu.
47. Vežano sa tim, Sud se poziva na član 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo koji propisuje sledeće:
- „Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“*
48. Ovo znači da, što se tiče upravnih postupaka pred Komisijom za razmatranje i Komisijom za žalbe, podnosioci zahteva je trebalo da dokažu ovom sudu da su iskoristili sva raspoloživa pravna sredstva, uključujući i žalbu Upravnoj komori Vrhovnog suda.
49. U odnosu na navedeno, Sud primećuje da odluka Komisija za žalbe (Komisija za razmatranje žalbi stranaca) od 30. novembra 2010. god. sadrži informacije o pravnoj pouci sledećeg sadržaja: „Protiv ove odluke nezadovoljna strana može pokrenuti upravni postupak pred Vrhovnim sudom Republike Kosovo u roku od 30 (trideset) dana od dana prijema iste“.
50. Kada je Sud pitao podnosioca zahteva zašto nisu iskoristili ovo pravo, zastupnik podnosioca zahteva je odgovorio da nikakva odluka o ovoj žalbi nije uručena njemu niti podnosiocima zahteva.
51. Međutim, kada je Sud pitao Komisiju za žalbe: „Da li je odluka Komisije za žalbe podnosiocima zahteva uručena na jeziku koji razumeju, i ukoliko nije, zašto nije?“, Komisija za žalbe je odgovorila: „Odluka je prosleđena podnosiocima zahteva na

albanskom jeziku, pošto Komisija za žalbe nije obavezana da to učini i zato što je advokat podnosioca zahteva žalbu podneo na albanskom jeziku, kao i da je maternji jezik direktora advokatske firme albanski“. Komisija je takođe navela da je: „original odluke dostavljen OSM-u 3. decembra 2010. god. Prema podacima koje su izneli službenici OSM-a, odluka je dostavljena advokatu žalilaca [...] koji je odbio da primi istu. Kopije odluke su arhivirane u Odseku za strance [...]“.

52. U ovim okolnostima Sud mora doći do zaključka do podnosioci zahteva nisu u dovoljnoj meri potvrdili dokazima da uopšte nisu bili upoznati sa ishodom postupka pred Komisijom za žalbe ili da nisu imali pristup odluci iste. Sledi da nisu ispoštovali gorenavedeno pravilo iscrpljenja, čije obrazloženje je da se priušti nadležnim organima, uključujući i sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak na Kosovu obezbediti efikasno pravno sredstvo za kršenje ustavnih prava (vidi: Rešenje o neprihvatljivosti Univerzitet AAB-RIINVEST doo, iz Prištine protiv Vlade Republike Kosovo od 27. januara 2010. god. i, *mutatis mutandis*, ESLJP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. god.).

2. Vezano sa postupcima pred Opštinskim sudom za prekršaje i Višim sudom za prekršaje

53. Što se tiče žalbe da su odluke Opštinskog suda za prekršaje i Višeg suda za prekršaje prekršile prava podnosioca zahteva zagarantovana:

a. članom 24. [Jednakost pred zakonom] Ustava pošto se Sud navodno bavio samo tehničkim pitanjima i oglasio ih krivim za neizvršenje naloga za deportaciju prilikom čega uopšte nije razmatran „arbitraran način donošenja te odluke“; i

b. članom 32. [Pravo na pravno sredstvo] Ustava pošto je podnosiocima zahteva navodno onemogućeno pravo na pravno sredstvo na upravnom nivou i da im nije omogućeno da Komisiji dokažu da je ocena činjeničnog stanja obavljena na potpuno pogrešan način, što je dovelo do ukidanja boravišne dozvole i izdavanjem naloga o deportaciji,

Sud naglašava da shodno Ustavu, Ustavni sud nije četvrtostepeni sud kada se razmatraju odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače zakon i primene odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28., Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

54. Ustavni sud samo može razmotriti da li su dokazi predstavljeni na način, kao i da li je postupak uopšte, gledajući u potpunosti, izvršen na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (vidi, između ostalih izvora, izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991. god.).

55. U konkretnom slučaju, podnosioci zahteva prosto osporavaju da li su Opštinski sud za prekršaje i Viši sud za prekršaje pravilno primenili važeće zakone i ne slažu se sa činjeničnim nalazima sudova u odnosu na njihove slučajeve.

56. Nakon razmatranja postupaka u celini koji su se odvijali pred ovim sudovima, Ustavni sud nije ustanovio da su relevantni postupci na bilo koji način bili nepravični ili ukaljani arbitrarnošću (vidi *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, odluka ESLJP-a u vezi sa prihvatljivošću zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

57. Imajući u vidu gorenavedena razmatranja sledi da zahtev u celini treba odbiti kao očigledno neosnovan.

Ocena zahteva za privremene mere

58. Što se tiče zahteva podnosioca zahteva za privremene mere, koje je Sud izrekao 13. decembra 2010. god. „do rešenja zahteva“, Sud se poziva na član 27. Zakona i posebno pravila 54. stava 1. Poslovnika o radu koji propisuje u svim slučajevima kada je zahtev u toku pred Sudom, strana ima pravo da zahteva izricanje privremene mere. Međutim, uzimajući u obzir da je zahtev oglašen neprihvatljivim, privremene mere koje je ovaj Sud izrekao su sada istekle prema pravilu 55. stavu 9. Poslovnika o radu za zahtevanje izricanja privremene mere.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 113. stav 7. Ustava, članu 47. stavu 2. Zakona i pravilu 36. i 56. stavu 2. Poslovnika o radu, 23 novembar 2011. god., jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;
- II. PROGlašAVA da su privremene mere istekle;
- III. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac

Dr. Iliriana Islami

Predsednik Ustavnog suda

Prof. dr Enver Hasani